

INFLUENCE OF APPLICATION OF THE FAIR VALUE CONCEPT IN MEASURING FINANCIAL ASSETS

UTJECAJ PRIMJENE KONCEPTA FER VRIJEDNOSTI U MJERENJU FINANCIJSKE IMOVINE

PERCEVIC, Hrvoje

Abstract: Major problems in applying the concept of fair value measurement of financial assets are reflected in the determination of the fair value of financial assets and the presentation of gains and losses arising from the application of the concept of fair value. In this paper different approaches in determining the fair value of financial assets and the accounting treatment of the effects of changes in fair value are presented and analyzed. Gains and losses arising from the reduction of financial assets at fair value accounting can be treated as revenue and expenses or as a component of capital which significantly affect the performance and financial position of the subject.

Keywords: financial assets, fair value, financial position, performance

Sažetak: Najveći problemi pri primjeni koncepta fer vrijednosti u mjeranju financijske imovine očituju se u samom određivanju fer vrijednosti financijske imovine te u iskazivanju dobitaka i gubitaka koji proizlaze iz primjene koncepta fer vrijednosti. U ovom radu prikazani su pristupi u određivanju fer vrijednosti financijske imovine te računovodstveni tretman učinaka promjene fer vrijednosti. Dobici i gubici koji proizlaze iz svođenja financijske imovine na fer vrijednost računovodstveno se mogu tretirati kao prihodi i rashodi ili kao komponenta kapitala čime značajno utječu na uspješnost i financijski položaj subjekta.

Ključne riječi: financijska imovina, fer vrijednost, financijski položaj, uspješnost

Authors' data: Hrvoje Percevic, dr.sc., Ekonomski fakultet Zagreb, Trg J. F. Kennedyja 6, Zagreb, hpercevic@efzg.hr ;

1. Uvod

Iako je koncept fer vrijednosti prihvaćen kao međunarodni standard financijskog izvještavanja, dolaskom svjetske financijske krize te slomovima tržišta ovaj koncept ukazao je na ozbiljne nedostatke te doživio brojne kritike uslijed kojih su se javile inicijative za njegovom suspenzijom i povratku na koncept troška. [1] U cilju očuvanja koncepta fer vrijednosti kao relevantnog koncepta međunarodnog financijskog izvještavanja američki Odbor za standarde financijskog računovodstva (FASB) je razvio poseban standard kojim je konkretnije definirana fer vrijednost i njezino određivanje. Prema FASB-ovom SFAS-u 157 fer vrijednost se definira kao «cijena koja bi bila postignuta pri prodaji imovine ili plaćena pri prijenosu obveze u uobičajenoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja».[2] Ovom definicijom FASB je postavio izlaznu tržišnu cijenu kao fer vrijednost. Ovu definiciju kao i sve pretpostavke, metode i mogućnosti određivanja fer vrijednosti postavljene u FASB-ovom standardu prihvatio je i Odbor za međunarodne standarde financijskog izvještavanja (IASB) koji je također pokrenuo projekt razvoja zasebnog standarda o fer vrijednosti i njezinom određivanju. [3] Primjena koncepta fer vrijednosti posebno je značajna za mjerenje i priznavanje financijske imovine. Cilj ovoga rada je identificirati moguće pristupe u određivanju fer vrijednosti financijske imovine te prikazati utjecaj promjene fer vrijednosti financijske imovine na iskazivanje financijskog položaja i uspješnosti poslovnog subjekta. Rad ima za cilj prikazati kako promjena fer vrijednosti financijske imovine utječe na financijske izvještaje subjekta.

2. Pristupi u određivanju fer vrijednosti

Pri mjerenju fer vrijednosti moguće je primijeniti tri temeljne tehnike vrednovanja odnosno pristupa mjerenja fer vrijednosti: [4]

1. tržišni pristup
2. dobitni pristup
3. troškovni pristup.

Tržišni pristup temelji se na svim raspoloživim informacijama i parametrima koji se mogu dobiti na najvažnijem ili najpovoljnijem tržištu. Ovaj pristup trebao bi se primjenjivati kao primarni pristup mjerenja fer vrijednosti imovine ili obveze. Primjena tržišnog pristupa mjerenja fer vrijednosti imovine ili obveze podrazumijeva postojanje aktivnog ili manje aktivnog tržišta imovine ili obveze čija se fer vrijednost određuje ili postojanje aktivnog ili manje aktivnog tržišta slične imovine ili obveze. Ako za imovinu ili obvezu čija se fer vrijednost određuje postoji aktivno tržište, tada kotirajuće cijene na tom tržištu predstavljaju fer vrijednost te imovine ili obveze. Ukoliko aktivno tržište ne postoji ili je tržište manje aktivno tada se fer vrijednost imovine ili obveze procjenjuje na temelju parametara i informacija koje se mogu dobiti s postojećeg tržišta. Kada za konkretnu imovinu ili obvezu ne postoji aktivno tržište, ali postoji aktivno tržište za sličnu imovinu ili obvezu tada se kotirajuće cijene slične imovine ili obveze koriste za procjenu fer vrijednosti imovine ili obveze. U tom slučaju kotirajuće cijene slične imovine ili obveze moraju se na odgovarajući

način korigirati kako bi utvrđena vrijednost predstavljala fer vrijednost imovine ili obveze. Korekcija kotirajućih cijena slične imovine ili obveze korigira se na temelju raspoloživih tržišnih informacija i očekivanja odnosno pretpostavki tržišnih sudionika.

Dobitni pristup primjenjuje se kada se ne može identificirati tržište za istu ili sličnu imovinu ili obvezu čija se fer vrijednost određuje. U ovom slučaju nužno je konstruirati hipotetičko tržište koje će biti temelj za prikupljanje parametara i informacija nužnih za procjenu fer vrijednosti određene imovine ili obveze. Dobitni pristup ne temelji se na parametrima i informacijama prikupljenih sa stvarnog tržišta, već se parametri za određivanje fer vrijednosti imovine ili obveze procjenjuju odnosno pretpostavljaju. Dobitnim pristupom najčešće se pretpostavlja buduća dobit ili budućí novčani tokovi vezani za imovinu ili obvezu koji se putem odgovarajuće diskontne stope svode na sadašnju vrijednost. Sadašnja vrijednost budućih neto novčanih priljeva predstavlja procijenjenu fer vrijednost imovine. Kao diskontna stopa može se primjenjivati zahtijevana stopa profitabilnosti imovine ili zahtijevana kamatna stopa na obveze.

Troškovnim pristupom fer vrijednost imovine ili obveze određuje se na temelju procjene iznosa koji bi bio potreban za nabavu ili izgradnju zamjenske imovine sličnih karakteristika ili iznosa koji bi bio primljen za prijenos obveze sličnih karakteristika. Procjena fer vrijednosti imovine kod troškovnog pristupa temelji se na troškovima nabave ili izgradnje imovine sličnih karakteristika te uključuje i parametre poput postojećeg stanja imovine te troškove dovođenja imovine u radno stanje za namjeravanu upotrebu. [2]

3. Mjerenje fer vrijednosti financijske imovine

Prilikom određivanja odnosno mjerenja fer vrijednosti financijske imovine ili obveze najobjektivnijom mjerom fer vrijednosti smatra se tržišna (kotirajuća) cijena na aktivnom tržištu. Aktivno tržište je tržište na kojemu se transakcije regularno odvijaju po tržišnim uvjetima. [5] U situaciji postojanja neaktivnog tržišta za financijsku imovinu, subjekt mora mjeriti fer vrijednost na temelju svih raspoloživih tržišnih informacija te primjenom odgovarajuće tehnike vrednovanja. Pri tome ključan odnosno polazni parametar za određivanje fer vrijednosti financijske imovine na neaktivnom tržištu jest cijena po kojoj su se odvijale transakcije na neaktivnom tržištu koja se kroz primijenjenu tehniku vrednovanja korigira na fer vrijednost. Osnovna razlika između cijena na aktivnom i cijena na neaktivnom tržištu je u tome što kod cijena imovine ili obveze na neaktivnom tržištu subjekt mora u procesu mjerenja fer vrijednosti potvrditi da transakcijska cijena predstavlja fer vrijednost ili utvrditi prilagodbe kojima se transakcijska cijena svodi na fer vrijednost. [6]

Procjena fer vrijednosti financijskih instrumenata provodi se kroz sljedeća tri osnovna koraka: [6]

1. razumijevanje samog instrumenta
2. procjena raspoloživih tržišnih informacija

3. primjena modela mjerenja fer vrijednosti.

3.1. Razumijevanje financijskog instrumenta

Prvi korak u mjerenju fer vrijednosti instrumenta za kojeg nema kotirane cijene na aktivnom tržištu je razumijevanje uvjeta instrumenta.[6] Na temelju razumijevanja samog instrumenta utvrđuju se prilagodbe transakcijske cijene instrumenta na neaktivnom tržištu na fer vrijednost, identificiraju se slični financijski instrumenti koji imaju aktivno ili neaktivno tržište a koji su osnova za mjerenje fer vrijednosti instrumenta koji je predmetom procjene te se utvrđuju tržišni faktori odnosno generiraju tržišne informacije koje utječu na procjenu fer vrijednosti instrumenta. Temeljito razumijevanje instrumenta odnosi se na razumijevanje i sagledavanje svih uvjeta navedenih u instrumentu koji omogućuju subjektu procjenu nediskontiranih novčanih tokova instrumenta. Osnovni uvjeti financijskog instrumenta najčešće uključuju sljedeće: [6]

- vrijeme realizacije novčanih tokova
- kalkulaciju novčanih tokova (npr. za dužničke instrumente kuponsku kamatnu stopu ili za derivatni instrument način na koji su novčani tokovi računani u odnosu na temeljni instrument ili indeks)
- vrijeme i uvjeti realizacije opcija u ugovoru (npr. opcija ranijeg otkupa, opcija produljavanja instrumenta, opcija konverzije instrumenta, call i put opcije)
- zaštitu prava stranaka u instrumentu (npr. uvjeti koji se odnose na kreditni rizik kod dužničkih instrumenata – kolateral).

Prilikom mjerenja fer vrijednosti instrumenta nužno je procijeniti stopu povrata koju bi tržišni sudionici zahtijevali za instrument u cilju pokrivanja rizika povezanog s: [6] iznosom i vremenom ostvarivanja novčanih tokova, kreditnim rizikom i likvidnosti instrumenta. Rizik instrumenta određuje premiju koju bi tržišni sudionici zahtijevali za preuzimanje tog rizika. Premija rizika koju zahtijevaju tržišni sudionici se mijenja tokom vremena i prilagođava trenutnim tržišnim uvjetima. [6]

3.2. Procjena raspoloživih tržišnih informacija

Procjena raspoloživih tržišnih informacija uključuje utvrđivanje transakcijske cijene identičnog ili sličnog instrumenta na tržištu, burzovne indekse, informacije od brokera i slično. Prilikom mjerenja fer vrijednosti instrumenta za kojeg nema aktivnog tržišta, prvi korak u mjerenju fer vrijednosti je sagledavanje zadnjih transakcija s tim instrumentom. Kada postoje tekuće transakcije s instrumentom, one pružaju najbolji dokaz o fer vrijednosti instrumenta. [6] Cijene po kojima su se odvijale transakcije s instrumentom čija se fer vrijednost procjenjuje najznačajniji su parametar u mjerenju fer vrijednosti. Međutim, kada je tržište financijskog instrumenta čija se vrijednost procjenjuje neaktivno (ali ono postoji), tada najčešće postoji vremenska razlika između zadnje transakcije s tim instrumentom i njegove fer vrijednosti na datum mjerenja, odnosno u tom slučaju transakcijska cijena ne predstavlja fer vrijednost instrumenta, već se ona mora korigirati prema promjeni tržišnih faktora koji su egzistirali u vrijeme odvijanja zadnje transakcije i tržišnih faktora koji egzistiraju na dan mjerenja fer vrijednosti.

U situaciji kada ne postoje transakcije s identičnim instrumentom čija se fer vrijednost procjenjuje, tada se fer vrijednost instrumenta mjeri na temelju cijene sličnog financijskog instrumenta. U tu svrhu nužno je identificirati slični instrument te sagledati zadnje transakcije tog instrumenta na tržištu. Zadnje transakcije sličnog instrumenta ukazat će na tekuće tržišne uvjete koji su nužni za procjenu fer vrijednosti instrumenta. Kada se fer vrijednost instrumenta utvrđuje na temelju cijene sličnog instrumenta, tada ta cijena predstavlja inicijalni korak u procjeni fer vrijednosti instrumenta odnosno cijena sličnog instrumenta mora se korigirati za sve identificirane razlike između instrumenta čija se fer vrijednost procjenjuje i identificiranog «sličnog» instrumenta. Pri tome subjekt mora postaviti odgovarajući model utvrđivanja fer vrijednosti instrumenta, a cijena sličnog instrumenta zajedno s ostalim relevantnim tržišnim informacijama predstavlja input u model kojim se utvrđuje fer vrijednost instrumenta. Model procjene fer vrijednosti financijskog instrumenta mora se podešavati prema svim raspoloživim i relevantnim tržišnim informacijama. [7]

Kada se procjena fer vrijednosti instrumenta temelji na cijeni sličnog instrumenta, subjekt mora posebnu pažnju posvetiti utvrđivanju sličnog instrumenta i utvrđivanju razine sličnosti instrumenata. Utvrđivanje razine sličnosti instrumenata može se temeljiti na usporedbi osnovnih novčanih tokova instrumenata te na procjeni ostalih karakteristika odnosno nužno je temeljito razumijevanje uvjeta jednog i drugog instrumenta. Cijena sličnog financijskog instrumenta može pružiti dokaz o fer vrijednosti instrumenta, ako su uvjeti instrumenata slični te ako su kvalitetno i objektivno sagledani i procijenjeni svi tržišni faktori koji utječu na vrijednost instrumenta.

Osim transakcijske cijene istog ili sličnog financijskog instrumenta na aktivnom ili neaktivnom tržištu, pri mjerenju fer vrijednosti instrumenta veliku ulogu mogu imati burzovni indeksi. Burzovni indeksi najčešće odražavaju kretanje cijena instrumenata na konkretnom tržištu, stoga je i indeks jedan od značajnijih inputa u model procjene fer vrijednosti instrumenta. Pri tome je nužno utvrditi korelaciju između indeksa i cijene identičnog ili sličnog instrumenta na tržištu. Subjekti bi morali procijeniti do koje razine kretanje indeksa odražava kretanje cijena identičnog ili sličnog instrumenta te provesti odgovarajuće prilagodbe za sve razlike u njihovim karakteristikama. Subjekti bi također trebali procijeniti do koje mjere indeks odražava aktualne transakcije čime bi dobio uvid u kvalitetu indeksa kao inputa u model procjene fer vrijednosti instrumenta ili kao izvora za prilagođavanje podataka. [6]

3.3. Primjena modela mjerenja fer vrijednosti financijskog instrumenta

Model mjerenja fer vrijednosti trebao bi utvrditi transakcijsku cijenu financijskog instrumenta koja bi se mogla postići na datum mjerenja u uobičajenoj transakciji pod tržišnim uvjetima. Najčešće primjenjivani model odnosno tehnika mjerenja je model diskontiranih novčanih tokova. Kada se primjenjuje model diskontiranih novčanih tokova, subjekt primjenjuje jednu ili više diskontnih stopa koje su jednake prevladavajućim stopama povrata na instrumente koji imaju iste uvjete i karakteristike, za diskontiranje očekivanih novčanih tokova instrumenta. [6] Prema

tome, kod primjene ovog modela subjekt procjenjuje očekivane novčane tokove povezane s instrumentom čiju fer vrijednost utvrđuje te određuje diskontnu stopu po kojoj će očekivane buduće novčane tokove instrumenta svesti na njihovu sadašnju vrijednost. Pri tome diskontna stopa trebala bi biti jednaka zahtijevanoj stopi povrata na iste ili slične instrumente na tržištu. Faktori koji bi mogli utjecati na diskontnu stopu su sljedeći: [6]

- vrijeme realizacije novčanih tokova
- nesigurnost vezana za iznos i vrijeme realizacije novčanih tokova
- kreditni rizik
- likvidnost instrumenta
- valuta u kojoj se obavljaju plaćanja.

Procjena odgovarajuće diskontne stope može biti izuzetno zahtjevna. U situaciji kada postoji tržište za slični instrument, tada se stope prinosa sličnog instrumenta mogu koristiti kao diskontne stope. Alternativno, subjekt može primijeniti nerizičnu diskontnu stopu za instrument sličnih uvjeta i karakteristika te korigirati novčane tokove za rizike povezane s instrumentom čiju fer vrijednost utvrđuje. [6]

Prilikom primjene modela procjene fer vrijednosti financijskog instrumenta, primijenjeni model subjekt mora testirati kako bi utvrdio odražava li model tekuće tržišne uvjete. Najčešće se to može provesti primjenom modela na sličan instrument za kojeg su raspoložive informacije o cijeni. Ako model približno odražava tržišne uvjete, on će pružiti kvalitetnu informaciju o približnoj tržišnoj cijeni instrumenta odnosno pružit će relativno objektivnu i pouzdanu fer vrijednost instrumenta. U suprotnom slučaju, model je nužno prilagoditi tekućim tržišnim uvjetima. [6]

Tijekom vremena, tehnike mjerenja fer vrijednosti se mogu mijenjati i poboljšavati kao bi objektivnije i pouzdanije procijenile fer vrijednost instrumenta. Promjene u tehnikama procjene su primjerene samo ako subjekt može pružiti dokaz da promijenjene tehnike pružaju relevantniju i reprezentativniju pouzdanost mjerenja fer vrijednosti. Također, pretpostavke na kojima se model temelji mogu se tijekom vremena mijenjati, zbog promjene tržišnih uvjeta. Promjene u modelima i pretpostavkama potrebno je provesti samo ako su nužne za pružanje kvalitetnije procjene fer vrijednosti. [7] Primjenom modela mjerenja fer vrijednosti, utvrđena fer vrijednost morala bi se uskladiti za sve faktore koje bi tržišni sudionici uzeli u obzir prilikom određivanja cijene instrumenta, a koji nisu obuhvaćeni samim modelom.

4. Utjecaj mjerenja fer vrijednosti financijske imovine na financijski položaj i uspješnost poslovnog subjekta

U skladu s MRS-om 39 – «Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje», subjekt inicijalno mjeri financijsku imovinu ili financijsku obvezu po njezinoj fer vrijednosti uvećano (osim u slučaju financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka) za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem i isporukom financijske imovine ili financijske obveze. [5] Za naknadno mjerenje financijske imovine, nužno je svaku financijsku imovinu klasificirati u jednu od četiri kategorija financijske imovine definirane u MRS-u 39. O klasifikaciji financijske

imovine u odgovarajuću kategoriju, ovisi i njezino naknadno mjerenje i računovodstveno evidentiranje. Kategorije financijske imovine su sljedeće: [5]

1. financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka
2. ulaganja koja se drže do dospijeca
3. zajmovi i potraživanja
4. financijska imovina raspoloživa za prodaju.

Financijska imovina po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka i financijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se mjere po fer vrijednosti, dok se ulaganja do dospijeca i zajmovi i potraživanja naknadno mjere po amortiziranom trošku. Međutim, računovodstveno evidentiranje promjene fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka i financijske imovine raspoložive za prodaju se razlikuju. Promjene fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka računovodstveno se provode kroz račun dobiti i gubitka što znači da direktno utječu na poslovni rezultat subjekta u računovodstvenom razdoblju. Povećanje fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka evidentira se kao prihod, a smanjenje kao rashod i iskazuje u računu dobiti i gubitka. Kod financijske imovine raspoložive za prodaju promjene fer vrijednosti računovodstveno se provode kroz kapital odnosno iskazuju kao revalorizacijska rezerva te na taj način direktno utječu na financijsku situaciju subjekta, budući da su iskazane u bilanci subjekta pod stavkama kapitala. Povećanje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju evidentira se kao povećanje revalorizacijske rezerve, dok se smanjenje evidentira kao smanjenje revalorizacijske rezerve.

Klasifikacija financijske imovine ključna je za iskazivanje učinaka primjene koncepta fer vrijednosti na financijski položaj i uspješnost poslovanja subjekta. Najveći broj manipulacija s financijskim izvještajima povezan je upravo s klasifikacijom i reklasifikacijom financijske imovine te s primjenom koncepta fer vrijednosti. Računovodstveno iskazivanje učinaka promjene fer vrijednosti financijske imovine značajno utječe na objektivnost financijskih izvještaja. To je posebno izraženo kod financijske imovine koja je klasificirana po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka kada se promjena fer vrijednosti takve financijske imovine računovodstveno iskazuje kroz prihode i rashode odnosno kroz dobit (gubitak) razdoblja. Osnovni problem koji se u ovom slučaju javlja je povezanost tako iskazanih prihoda i rashoda s novčanim tokovima. Naime, nerealizirani dobiti i gubici od svođenja financijske imovine na fer vrijednost iskazani kao prihodi i rashodi neće za posljedicu imati novčane tokove iako se oni uključuju u utvrđivanje dobiti razdoblja koja je osnova za izglasavanje i isplatu dividendi dioničarima. Tako iskazani prihodi i rashodi uzrokuju nerealno iskazivanje rezultata poslovanja u računu dobiti i gubitka koje nije popraćeno s odgovarajućim novčanim tokovima. Nepodudarnost nerealiziranih dobitaka i gubitaka (iskazanih kao prihodi i rashodi) s odnosnim novčanim tokovima može značajno utjecati na likvidnost i solventnost subjekta te prikrivati „stvarnu“ sliku o profitabilnosti i zaduženosti subjekta. Učinci primjene koncepta fer vrijednosti u mjerenju financijske imovine mogu se sistematizirano prikazati na sljedeći način:

Vrsta financijske imovine	Početno mjerenje	Naknadno mjerenje	Računovodstveni učinci naknadnog mjerenja
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Trošak stjecanja (fer vrijednost) bez transakcijskih troškova	Fer vrijednost	Povećanje fer vrijednosti - prihod – utjecaj na uspješnost Smanjenje fer vrijednosti – rashod – utjecaj na uspješnost
Financijska imovina koja se drži do dospijeca	Trošak stjecanja (fer vrijednost)	Amortizirani trošak / test umanjenja	Smanjenje vrijednosti – rashod – utjecaj na uspješnost
Zajmovi i potraživanja	Trošak stjecanja (fer vrijednost)	Amortizirani trošak / test umanjenja	Smanjenje vrijednosti – rashod – utjecaj na uspješnost
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Trošak stjecanja (fer vrijednost)	Fer vrijednost	Povećanje fer vrijednosti - povećanje kapitala – utjecaj na financijski položaj Smanjenje fer vrijednosti – smanjenje kapitala – utjecaj na financijski položaj

Tablica 1. Računovodstveni učinci naknadnog mjerenja financijske imovine (obrađeno prema autoru)

Ovakav računovodstveni tretman financijske imovine implementiran kroz postojeće međunarodne standarde financijskog izvještavanja značajno odstupa od tzv. konzervativnog računovodstva temeljenog na načelu opreznosti. Ovakav računovodstveni tretman financijske imovine pogodovao je svim interesnim skupinama (vlasnicima i menadžmentu) u uvjetima ekonomske ekspanzije kada su cijene financijske imovine na međunarodnim tržištima kapitala rapidno rasle. Klasificirajući veći dio financijske imovine u kategoriju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, poslovni subjekti su iskazivali visoku profitabilnost koja nije za posljedicu imala odgovarajuće novčane tokove. S druge strane visoke stope profitabilnosti subjekata uz rast tržišnih cijena financijske imovine motivirale su investitore na ulaganja u financijsku imovinu. Međutim dolaskom recesije i lomovima na tržištima kapitala, postojeći računovodstveni tretman financijske imovine više nije pogodovao kako menadžmentu poslovnih subjekata tako i investitorima na tržištima kapitala. Stoga su se pokušala naći nova rješenja vezana za procjenu vrijednosti financijske imovine te njezin računovodstveni tretman. Sve više su se počele javljati ideje o suspenziji koncepta fer vrijednosti te povratka na koncept povijesnog troška. Relevantne svjetske računovodstvene institucije (prije svega FASB i IASB) odbile su mogućnost suspenzije koncepta fer vrijednosti te su u svojim

standardima omogućila reklasifikaciju financijske imovine kao privremeno rješenje računovodstvenog tretmana financijske imovine u uvjetima recesije. Njihov daljnji korak je postrožavanje kriterija procjene fer vrijednosti financijske imovine uz modifikaciju kategorija financijske imovine i njihovog računovodstvenog tretmana. Novim računovodstvenim tretmanom financijske imovine teži se smanjenju mogućnosti računovodstvenih manipulacija s financijskom imovinom.

5. Zaključak

Problemi vezani za primjenu koncepta fer vrijednosti očituju se u definiranju i načinu procjene fer vrijednosti te u računovodstvenom tretmanu dobitaka i gubitaka koji proizlaze iz svođenja financijske imovine na fer vrijednost. U situaciji kada egzistira aktivno tržište za određenu financijsku imovinu, tada tržišna cijena postignuta na tzv. glavnom tržištu predstavlja ujedno i fer vrijednost po kojoj se financijska imovina iskazuje u financijskim izvještajima. Međutim, u situaciji nepostojanja aktivnog tržišta fer vrijednost imovine ili obveze mora se procijeniti primjenom relevantnih i najpouzdanijih tehnika i metoda procjene čime se otvara mogućnost manipuliranja s fer vrijednosti a samim time i s financijskim izvještajima. Učinci primjene koncepta fer vrijednosti pri mjerenju financijske imovine ovise ponajprije o klasifikaciji financijske imovine a, ovisno o klasifikaciji, reflektiraju se na financijski položaj i uspješnost subjekta.

6. Literatura

- [1]. Gulin, D. (2008). Rezultati ankete IFAC-a: Kriza koncepta fer vrijednosti, *Računovodstvo i financije* 12/2008., br. 142 - 143, ISSN 0350-4506
- [2]. IASB (2006). *Fair Value Measurements – Part 2: SFAS 157 Fair Value Measurements*, IASCF, ISBN 1-905590-21-0, London
- [3]. IASB (2006). *Fair Value Measurements – Part 1: Invitation to Comment and relevant IFRS guidance*, IASCF, ISBN 1-905590-22-9, London
- [4]. Miller, P.B.W. & Bahnson P. R. (2007). Refining Fair Value Measurement, *Dostupno na: <http://www.journalofaccountancy.com/Issues/2007/Nov/RefiningFairValueMeasurement>*, *Pristup: 07-05-2009*.
- [5]. IASB & HZRI F (2005). *Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 2004.*, IASCF, prijevod HZRI F, ISBN 953-6480-74-3, Zagreb
- [6]. IASB Expert Advisory Panel (2008). *Measuring and Disclosing the Fair Value of Financial Instruments in Markets that are No Longer Active*, Draft Document, IASCF, ISBN 978-1-907026-10-2, London
- [7]. Basel Committee on Banking Supervision (2008). *Fair Value Measurement and Modelling: An Assessment of Challenges and Lessons Learned from the Market Stress*, Bank for International Settlements, ISBN 92-9197-766-7, Basel

Photo 140. Oldtimer motors in Pozega / Oldtimer motori u Požezi